

48SJ-HISTOMED

ECTS: 2

CYKL: 2020Z

TREŚCI MERYTORYCZNE ĆWICZENIA:

Choroby i epidemie w dziejach ludzkości: trąd, dżuma, ospa prawdziwa, tyfus, kiła, cholera, gruźlica, grypa, ebola, HIV. Ewolucja szpitalnictwa: asklepiejony, jatreony, valetudinaria, ksenodochia, orfantotrofia, nosokomia, gerentokomia, labotrofia, infirmania, infirmeria, hospital, leprezorium, reformacja i kontreformacja a szpitale, szpitale generalne, nowa sytuacja w szpitalnictwie w XVIII w., szpitale psychiatryczne, od XIX w. nabranie przez szpital znaczenia współczesnego, szpital jako budowla pawilonowa. Lek, terapie, aptekarstwo: pierwszy lek (opium), pierwsza "profesjonalna" wzmianka o lekach z Sumeru, leczenie ziołami, inne rodzaje leków naturalnych (m. in. koproterapia), środki lecznicze pochodzenia mineralnego, wkład Hipokratesa, Galena i Arabów do rozwoju postaci leków, narodziny aptek i aptekarstwa, pochodzenie recepty, pierwsze urzędowe lekospisy, system wagowy, alchemia, koncepcje terapeutyczne jatrochemików, teoria flogistynowa i początki nowoczesnej chemii, apteka - miejsce wytwarzania leków, początki aptekarstwa w Polsce, rozwój nauki o leku: stan farmakoterapii u schyłku XVIII w., odkrycie alkaloidów i rozwój fitochemii, poznawanie nowych środków leczniczych a terapia w XIX w., pierwsza synteza organiczna i jej znaczenie dla późniejszej syntezy leków, pierwsze środki chemiczne otrzymywane w wyniku syntezy i zastosowanie ich w lecznictwie, narodziny chemioterapii, odkrycie enzymów, hormonów, witamin, sulfonamidów i antybiotyków, główne kierunki dalszych poszukiwań terapeutycznych, naturalne i niekonwencjonalne metody leczenia: akupunktura i przypieczki, joga, homeopatia, irydodiagnostyka, leczenie prądami biologicznymi, wodolecznictwo, chiropraktyka i osteopatia. Wybitni lekarze i największe osiągnięcia medycyny starożytnej i średniowiecznej: Imhotep (onejroskopia), Charaka i Susruta, Hipokrates (Corpus Hippocraticum, aspiryna), Herofilos z Chalkedonu, Glaukias z Tarentu („trójnóg”), Asklepiades z Bitynii (tracheotomia), Aulus Cornelius Celsus (cztery cechy zapalenia), Soranos z Efezu (pionier położnictwa), Klaudiusz Galen (twórca farmakologii, odkrycia na polu anatomii), Iparotomia, cięcie cesarskie, antykoncepcja, Paweł z Eginy (pierwsze użycie określenia rak), Rhazes (pierwsze zastosowanie gipsu w przypadku złamania), Albucacis (wynalazca wielu metod operacyjnych i narzędzi chirurgicznych), Awicenna („Sic ait Avicenna”), Majmonides (twórca jednej z pierwszych „pharmacopei”, spojrzenie psychologiczne na pacjenta), Arnold de Villanova (wyjaśnienie korzystnego wpływu stosowania piwawek w zapobieganiu tworzenia się skrzepów, zapaleń i w obniżaniu ciśnienia krwi), Guy de Chauliac (ojciec chirurgii), Henryk von Pfalzpaint (błyskotliwy podręcznik chirurgiczny), wynalazca okularów. Wybitni lekarze i największe osiągnięcia medycyny renesansu, baroku i oświecenia: Leonardo da Vinci (znakomity anatom), Andreas Vesalius (De humani corporis fabrica), Gabriel Fallopio (przewód Falloppia, twórca prezerwatyw), Costanzo Varolio (pons Varoli), Bartolomeo Eustachi (trąbka Eustachiusza), Leonardo Botallo (ductus arteriosus Botalli), Caspar Bauhin (zastawka Bauhina), Paracelsus (jatrochemia), Girolamo Fracastro (podwalny współczesnej epidemiologii, syfilis), Ambroży Paré (opatrunki maściowe, podwiązywanie tętnic), Hans i Zachariasz Janssen (wymalowanie mikroskopu), Joachim Oelhaeus (pierwsza publiczna sekcja zwłok), Santorio Santorio (termometr lekarski), William Harvey (De motu cordis), Franciscus Sylvius (bruźda Sylwiusza, wodociąg Sylwiusza, sylwin), Thomas Sydenham („angielski Hipokrates”), Herman Boerhaave („nauczyciel całej Europy”, pionier szkoły klinicznej), Giovanni Battista Morgagni (twórca anatomii patologicznej), Rafał Józef Czerwiakowski (ojciec chirurgii polskiej), Marie F. Xavier Bichat (ojciec współczesnej patologii i histologii), Antoni van Leeuwenhoek (odkrycie mikroskopijnego życia), Pierre Fauchard (wiele narzędzi współczesnej dentystryki i prototyp współczesnego fotela dentystrycznego), Johann Leopold Auenbrugger (wynalazca metody opukiwania), Theophile René Laënnec (wynalazca metody osłuchiwania - stetoskop), Edward Jenner (szczepionka przeciw ospie prawdziwej), Philippe Pinel (twórca nowoczesnej psychiatrii). Wybitni lekarze i największe osiągnięcia medycyny XIX i XX wieku: Friedrich Sertürner (odkrywca morfiny), William Beaumont (obserwacje i doświadczenia z sokiem żołądkowym oraz fizjologia trawienia), Charles Gabriel Pravaz (prototyp współczesnej strzykawki z igłą do zastrzyków podskórnych), Jan Evangelista Purkyně (pionier w dziedzinie eksperymentalnej fizjologii i histologii), Johann Friedrich Dieffenbach (pionier chirurgii plastycznej i przeszczepów skóry), Karl Rokitansky (sekcja zwłok - metoda Rokitansky'ego), Ignaz Semmelweis (antyseptyka), William Morton (znieczulenie ogólne eterem), Gregor Mendel (początki genetyki) Ludwik Pasteur (drobnoustroje jako przyczyna choroby), Rudolf Virchow (twórca teorii patologii komórkowej, jeden z pierwszych wykonał biopsję), Jan Mikulicz-Radecki (pomysłodawca nowych technik operacyjnych i narzędzi chirurgicznych), Friedrich Miescher (odkrywca DNA), Wilhelm Roentgen (odkrywca promieni X), Dymitr Iwanowski (odkrywca wirusów), Emil Adolf von Behring (twórca immunologii); William Bayliss i Ernest Starling ("Chemiczni posłańcy" - odkrycie hormonów), Iwan Pawłow ("nerwizm" i integracja układów narządów), Robert Koch (odkrycia dotyczące gruźlicy), Paul Ehrlich (twórca podstaw chemioterapii, wyróżniony za prace nad immunologią), Zygmunt Freud (odkrycie podświadomości), Kazimierz Funk (witamina), Frederick Grant Banting i współpracownicy (odkrycie insuliny), Willem Einthoven (odkrycie zasady elektrokardiogramu), Alexander Fleming (penicylina), Werner Forßmann (cewnikowanie serca), Karl Landsteiner (odkrycie ludzkich grup krwi), John Gibbon Heysham (pierwsze udane sztuczne płuco-serce), Gerhard Domagk (prontosil pierwszym skutecznym lekiem bakterioobójczym), Willem Johan Kolff (wynalazca hemodializy i pionier w dziedzinie tworzenia sztucznych narządów), Hilary Koprowski (szczepionka przeciwko wirusowi polio), Selman Abraham Waksman (odkrycie streptomycyny), Fritz Albert Lipmann (odkrycie koenzymu A), Theodore Harold Maiman (pierwszy pracujący laser); Wiktor Bross (pionier torakochirurgii i współtwórca kardiologii polskiej), James Watson, Francis Crick, Maurice Wilkins, Rosalind Franklin (wyjaśnienie budowy DNA), Christiaan Neethling Barnard (pierwsza transplantacja ludzkiego serca), Jan Witold Moll (pierwsza próba przeszczepu serca w Polsce), Allan M. Cormack i Godfrey N. Hounsfield (wymalowanie tomografu komputerowego); Zbigniew Religa (pierwszy udany zabieg przeszczepienia serca w Polsce), John Michael Bishop i Harold Varmus (odkrycie pochodzenia retrowirusów onkogennych). Największe osiągnięcia współczesnej medycyny: rozwój specjalności medycznych, leczenie schizofrenii, leczenie depresji, badania nad cholesterolem, zaawansowane techniki obrazowania (tomografia komputerowa, pozytonowa tomografia emisyjna, rezonans magnetyczny, ultrasonografia), chirurgia endoskopowa, oddział intensywnej terapii, tolerancja immunologiczna i odrzucanie obcych tkanek, przeszczepy: nerki, wątroby, serca, szpiku, poznanie zjawiska antybiotykooporności, opracowanie leków przeciwwirusowych, chemioterapia nowotworów złośliwych, leczenie AIDS, terapia genowa,

Przedmiot/grupa przedmiotów:

Historia medycyny

Dyscypliny:

nauki medyczne

Status przedmiotu: Obligatoryjny

Grupa przedmiotów: A - przedmioty podstawowe

Kod ECTS:

Kierunek studiów: Kierunek lekarski

Zakres kształcenia: Kierunek lekarski

Profil kształcenia: Ogólniakademicki

Forma studiów: Stacjonarne

Poziom studiów: Jednolite magisterskie

Rok/semestr: 1 / 1

Rodzaje zajęć:

Seminarium, Wykład

Liczba godzin w sem: Seminarium: 15,
Wykład: 15

Formy i metody dydaktyczne:

Seminarium(K1, U1, U2, U3, W1, W2, W3) : Dyskusja nad przygotowanymi zagadnieniami wspomaganą prezentacjami multimedialnymi., Wykład(K1, U1, W1, W2, W3) : Wykład wygłaszany z wykorzystaniem środków wizualnych (prezentacja multimedialna).

Forma i warunki weryfikacji efektów:

SEMINARIUM: Udział w dyskusji - Ocena aktywności studentów. Dla nieaktywnych i w niewielkim stopniu aktywnych studentów przewidziane kolokwium zaliczeniowe.(K1, U1, U2, U3, W1, W2, W3) ;WYKŁAD: Egzamin - Student musi zaliczyć egzamin pisemny (półtest).(K1, U1, U2, U3, W1, W2, W3)

Liczba pkt. ECTS: 2

Język wykładowy: polski

Przedmioty wprowadzające:

Przedmiot ma charakter wprowadzający.

Wymagania wstępne:

Znajomość historii na poziomie szkoły średniej.

Nazwa jednostki org. realizującej przedmiot:

Instytut Historii,

Osoba odpowiedzialna za realizację przedmiotu:

dr hab. Marek Radoch

Osoby prowadzące przedmiot:

dr hab. Marek Radoch, dr Paweł Letko

Uwagi dodatkowe:

zapłodnienie in vitro i wybór zarodka, komórki macierzyste i medycyna regeneracyjna.

WYKŁADY:

Medycyna najdawniejszych cywilizacji. Medycyna egipska, indyjska, chińska, meksykańska. Persowie i Żydzi a medycyna. Początki medycyny greckiej. Medycyna Hipokratesa i jego szkoły. Medycyna grecka w Aleksandrii. Grecka medycyna w Rzymie. Medycyna średniowieczna. Medycyna renesansu (stulecia anatomów). Medycyna w okresie baroku i oświecenia. Medycyna XIX i XX wieku: podwaliny współczesnych nauk morfologicznych i fizjologicznych; rozwój patologii; rozwój medycyny klinicznej; rozwój chemii i nauki o leku; z dziejów położnictwa i nauki o chorobach kobiecych; rozwój specjalizacji na przykładzie chirurgii. Historia powstania ultrasonografu. Historia obrazowania metodą MR. Nauczanie medycyny na przestrzeni dziejów. Wkład lekarzy polskich do nauki światowej. Wschodniopruskie i królewskie tradycje medyczne.

CEL KSZTAŁCENIA:

Zrozumienie podstawowych zasad historycznego rozwoju medycyny, zapoznanie się z najważniejszymi etapami tego rozwoju oraz umiejętność powiązania ich z innymi procesami. Student powinien przede wszystkim zdobyć wiedzę dotyczącą początków medycyny, medycyny ludów pierwotnych i najdawniejszych cywilizacji, charakterystycznych cech medycyny starożytnej, średniowiecznej, renesansu, baroku, oświecenia, XIX-XX wieku, z najważniejszymi odkryciami tych epok. Poznanie procesu kształtowania się nowych dyscyplin medycznych oraz osiągnięć czołowych przedstawicieli medycyny polskiej i światowej.

OPIS CHARAKTERYSTYK DRUGIEGO STOPNIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA KWALIFIKACJI NA POZIOMACH 6-8 PRK PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO DYSCYPLIN NAUKOWYCH I EFEKTÓW KIERUNKOWYCH

Symbole ef. dyscyplinowych:

M/NM+++,

Symbole ef. kierunkowych:

D.U12.+ , D.U13.+ , D.U17.+ , D.W20.+ , D.W21.+ , D.W22.+ , K.5+ ,

EFEKTY KSZTAŁCENIA/UCZENIA SIĘ:

Wiedza

W1 - (D.W20.) zna historię medycyny, medycynę ludów pierwotnych i najdawniejszych cywilizacji oraz charakterystyczne cechy medycyny średniowiecznej.

W2 - (D.W21.) zna cechy medycyny nowożytnej i jej najważniejsze odkrycia.

W3 - (D.W22.) zna proces kształtowania się nowych specjalności w zakresie dyscypliny naukowej – nauki medycznej i osiągnięcia czołowych przedstawicieli medycyny polskiej i światowej.

Umiejętności

U1 - (D.U13.) umie przestrzegać wzorców etycznych w działaniach zawodowych.

U2 - (D.U12.) umie komunikować się ze współpracownikami, udzielając informacji zwrotnej i wsparcia.

U3 - (D.U17.) umie krytycznie analizować piśmiennictwo medyczne, w tym w języku angielskim, i wyciągać wnioski.

Kompetencje społeczne

K1 - (K.5) dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

LITERATURA PODSTAWOWA

1) T. Brzeziński (red.), Historia medycyny, wyd. Warszawa, 2014 ; 2) W. Lisowski, Prekursorzy medycyny polskiej, wyd. Warszawa, 2008, t. t. 1-2 ; 3) E.W. Straus, A. Straus, 100 największych osiągnięć medycyny, wyd. Warszawa, 2009

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

5) G. Vigarello, Historia zdrowia i choroby. Praktyki sanitarne od średniowiecza do współczesności, wyd. Warszawa, 2011 ; 6) R. Rasheda, Historia nauki arabskiej. 3. Technika, alchemia, nauki przyrodnicze i medycyna, wyd. Warszawa, 2005 ; 10) A. Rooney, Fascynująca medycyna. Od starożytnych szamanów do cudów współczesnej medycyny, wyd. Warszawa, 2013 ; 10) F. Lebrun, Jak dawniej leczono. Lekarze, święci i czarodzieje w XVII i XVIII wieku, wyd. Warszawa, 1997 ; 11) M. Łyskanowski, Z dziejów medycyny polskiej. Skrypt z historii medycyny polskiej dla studentów, wyd. Warszawa, 2000 ; 12) J. Thorwald, Stulecie chirurgów, wyd. Kraków, 2008 ; 12) J.J. Supady, Przykłady ewolucji zjawiska śmierci z powodu chorób zakaźnych w aspekcie historycznym, wyd. Studia Medyczne, 2009, t. t. 13, s. 79-84; 13) M. Radoch, Wydatki wielkich mistrzów krzyżackich na placówki szpitalne w Prusach w latach 1399-1409 (w świetle księgi podskarbiego malborskiego), wyd. Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2007, t. t. 1(255), s. 3-18

Szczegółowy opis przyznanej punktacji ECTS - część B

**48SJ-
HISTOMED
ECTS: 2
CYKL: 2020Z**

HISTORIA MEDYCYNY HISTORY OF MEDICINE

Na przyznaną liczbę punktów ECTS składają się:

1. Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:

- udział w: seminarium	15 godz.
- udział w: wykład	15 godz.
- konsultacje	5 godz.
	35 godz.

2. Samodzielna praca studenta:

- przygotowanie do egzaminu	10 godz.
- przygotowanie do seminarium	5 godz.
	15 godz.

1 punkt ECTS = 25-30 godz. pracy przeciętnego studenta, liczba punktów ECTS = 50 h : 25 h/ECTS = 2,00 ECTS
średnio: **2 ECTS**

- w tym liczba punktów ECTS za godziny kontaktowe z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego:	1,40 punktów ECTS,
- w tym liczba punktów ECTS za godziny realizowane w formie samodzielnej pracy studenta:	0,60 punktów ECTS,